

การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ
พัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

นางสาวกภาพร ไพศาลวัชรกิจ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-650-3

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A COMPARISON OF RISK MANAGEMENT AMONG HEAD NURSES OF
CENTRAL HOSPITALS PARTICIPATED AND NON PARTICIPATED
IN HOSPITAL ACCREDITATION PROGRAM**

Miss Pawaporn Palsanwatcharakit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science In Nursing Administration**

Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

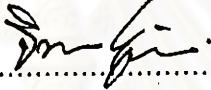
Academic Year 1999

ISBN 974-334-650-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลศูนย์ ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและ
รับรองคุณภาพโรงพยาบาล
โดย   นางสาวภวพร ไพศาลวัชรกิจ
ภาควิชา   คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ

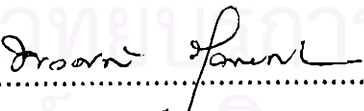

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนิดา ดามาพงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

ภาพร ไพศาลวัชรกิจ : การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์
ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (A COMPARISON OF
RISK MANAGEMENT AMONG HEAD NURSES OF CENTRAL HOSPITALS
PARTICIPATED AND NON PARTICIPATED IN HOSPITAL ACCREDITATION PROGRAM)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. พ.ศ.ศ. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหะวัณ 173 หน้า. ISBN 974-334-650-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงในด้านโครงสร้างกายภาพและ
สิ่งแวดล้อม การกำจัดของเสีย การป้องกันอัคคีภัยและการจัดการด้านความปลอดภัยของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล เปรียบเทียบ
การบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนา
และรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ประสมการณ์ในตำแหน่งบริหาร และการได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย
กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าหอผู้ป่วย 289 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือแบบสอบถามการบริหารความเสี่ยง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และมีความเที่ยงเท่ากับ
.97 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของ
หัวหน้าหอผู้ป่วยโดยการทดสอบค่า ที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วม
โครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ด้านการป้องกันอัคคีภัยของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรอง
คุณภาพโรงพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

2. หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพ
โรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ยการบริหารความเสี่ยงโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นคะแนนเฉลี่ยด้านการป้องกัน
อัคคีภัยของโรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล สูงกว่าโรงพยาบาล
ศูนย์ที่ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพ
โรงพยาบาล ที่มีประสมการณ์ในตำแหน่งบริหารต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการบริหารความเสี่ยงโดยรวมและรายด้าน
ไม่แตกต่างกัน

4. หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล
ที่ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยการบริหารความเสี่ยงโดยรวมสูงกว่าหัวหน้าหอผู้ป่วย
ที่ไม่ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า
หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย มีการบริหารความเสี่ยงด้านการป้องกันอัคคีภัยดีกว่า
หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ....คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา .. การบริหารการพยาบาล...

ปีการศึกษา ...2542.....

ลายมือชื่อนิสิต ...*elena Inthavong*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. P. J.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4177576136 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD :: RISK MANAGEMENT / HOSPITAL ACCREDITATION PROGRAM

PAWAPORN PAISANWATCHARAKIT : A COMPARISON OF RISK MANAGEMENT AMONG HEAD NURSES OF CENTRAL HOSPITALS PARTICIPATED AND NON PARTICIPATED IN HOSPITAL ACCREDITATION PROGRAM. ASSO. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 173 pp. ISBN 974-334-650-3

The purpose of this study was to describe the risk management in four aspects : physical structure and environment ,waste elimination management, fire preventive management, and safety management of head nurses in Central Hospital participated and non participated in hospital accreditation program and to compare the risk management of head nurses classified by hospital participated and non participated in hospital accreditation program , managing experience and safety training. The samples consisted of 289 head nurses selected by stratified random sampling .The risk management questionnaire was developed by the researcher and has been tested for content validity and the reliability was .97 .The data were analyzed by mean, standard deviation, t-test ,and Oneway ANOVA.

The major findings were as follows :

1. The overall risk management mean scores of both types of hospitals were at high level ,but in the aspect of fire preventive management mean score of head nurses in non participated hospital was at medium level.
2. There was no significantly difference between risk management mean score of both types of hospitals , but in the aspect of fire prevention , risk management mean score of hospital participated in hospital accreditation program was higher than non participated hospital at .05 level.
3. There was no significantly difference of risk management mean score of head nurses classified by administrative experience.
4. The overall risk management mean score of head nurses in hospitals participated in hospital accreditation program who were trained in safety program was significantly higher than those with no training at .05 level. And mean score of fire preventive management of the head nurses trained in safety program of hospitals participated in hospital accreditation program was significantly higher than those with no training at .05 level.

ภาควิชา .....คณะพยาบาลศาสตร์ ....
สาขาวิชา ....การบริหารการพยาบาล ...
ปีการศึกษา ....2542 ....

ลายมือชื่อผู้จัดทำ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความดูแลและเอาใจใส่ของ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหะวัณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ดามาพงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติและข้อชี้แนะอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้กำลังใจในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 14 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณเยาวภา อัครพรประดิษฐ์ ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจและช่วยพิมพ์งาน รวมทั้งคุณสุภาพร วรณสันต์ทัด ที่เป็นผู้กระตุ้นและช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ คุณจันทิมา พงศ์สุภาพชน คุณมนัสศรี คชวงษ์ คุณผาณิตา เตชะกิจกุล คุณสุวิทย์ กสานติกุล คุณอรวรรณ สุทธิพงศ์เกียรติ์ ครอบครวั " วรณสันต์ทัด " ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ รวมทั้ง พี่ เพื่อนน้องร่วมคณะโดยเฉพาะ คุณประดับ แก้วแดง คุณภาวนา จงทักษิณาวัตร คุณภัสรา จารุสุสินธุ์ คุณวรลักษณ์ มุกต์มณี รวมทั้งผู้ที่ผู้วิจัยได้ขอความช่วยเหลือแต่มิได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่าน

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จะสำเร็จลงมิได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจาก คุณพ่อและครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและให้ความเอื้ออาทรเสมอมา และผู้ที่มีอาจลืมได้ คือ คุณเจริญพร ชัยรัตน์ คุณเสนอ แดงสกุล และเพื่อนร่วมงานพยาบาลตึก ภปร.14 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาอนุญาตและเสียสละทำงานอย่างเต็มกำลัง เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

ภวพร ไพศาลวัชรกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดการบริหารความเสี่ยง	11
บทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วย	25
การบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย	29
การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะ	121
รายการอ้างอิง	123
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	132
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	138
ภาคผนวก ค จดหมายขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและขอความร่วมมือในการวิจัย	139
ภาคผนวก ง ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	144
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	154
ประวัติผู้วิจัย	173

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	บทบาทการบริหารความเสี่ยงและการประกันคุณภาพ	14
2	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	18
3	จำนวนประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล	41
4	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล	42
5	โครงสร้างแบบสอบถามการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย	47
6	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลโดยรวมและรายด้าน	66
7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามโรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ตามประสบการณ์ในตำแหน่งบริหารและการได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย	69
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล	71
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ด้านโครงสร้างกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็นรายข้อ	72
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลด้านการกำจัดของเสีย จำแนกเป็นรายข้อ	81
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ด้านการป้องกันอัคคีภัย จำแนกเป็นรายข้อ	88

12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลการจัดการด้านความปลอดภัย จำแนกเป็นรายข้อ	96
13	เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล	106
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร	108
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร	109
16	เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จำแนกตามการได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย	110
17	เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จำแนกตามการได้รับการอบรมด้านความปลอดภัย.....	111

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับการประกันคุณภาพ

15

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย